

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej
w Gnojnie

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 4 540 mieszkańców. Wójtem Gminy jest Pan Zbigniew Janik.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie został utworzony na mocy Uchwały Nr XI/37/90 Gminnej Rady Narodowej w Gnojnie z dnia 22 lutego 1990 roku w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie”.

Ośrodek posiada własny REGON 290803694 i NIP 655-14-34-499.

P.o. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest Pani Renata Bochnacka.

W badanym okresie Ośrodek działał w oparciu o:

- 1) Statut przyjęty Uchwałą Nr XXVII/207/2017 Rady Gminy Gnojno z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie zmiany statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnojnie. Zmian w Statucie dokonano Uchwałą Nr XXXIII/239/18 Rady Gminy w Gnojnie.
- 2) Regulamin organizacyjny zatwierdzony Zarządzeniem Nr 1 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnojnie z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnojnie.
- 3) Uchwałą Nr XXXV/237/14 Rady Gminy Gnojno z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 -2020.
- 4) Uchwałą Nr XXXV/238/14 Rady Gminy Gnojno z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

- 5) Uchwałę Nr XXXV/236/14 Rady Gminy Gnojno z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.
- 6) Uchwałę Nr III/23/18 Rady Gminy Gnojno z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego oraz określenia zasad zwrotu wydatków za udzielanie pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych udzielonego w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.
- 7) Uchwałę Nr V/41/19 Rady Gminy Gnojno z dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie uchwalenia programu osłonowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.
- 8) Uchwałę Nr XXI/157/17 Rady Gminy Gnojno z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Zmiany kosztu 1 godziny usług w 2018 r. dokonano Uchwałą Nr XXVIII/2012/18 Rady Gminy Gnojno z dnia 30 stycznia 2018 r.
- 9) Uchwałę Nr XXVI/202/17 Rady Gminy Gnojno z dnia 28 listopada 2017 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych udzielających schronienia osobom tego pozbawionym, w tym osobom bezdomnym, które ostatnie stałe miejsce zameldowania posiadały na terenie gminy Gnojno.
- 10) Zarządzenie Nr 76/17 Wójta Gminy Gnojno z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie upoważnienia pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnojnie, Panią Renatę Bochnacką, do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w czasie nieobecności Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnojnie.
- 11) Zarządzenie Nr 7/19 Wójta Gminy Gnojno z dnia 21 lutego 2019 r. w sprawie czasowego powierzenia Pani Renacie Bochnackiej obowiązków kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnojnie i udzielenia upoważnień, pełnomocnictwa oraz wyznaczenia osoby uprawnionej do dokonywania czynności z zakresu prawa pracy.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Katarzyna Wach - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego - koordynator kontroli - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 399/2019 z dnia 7 czerwca 2019 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Pana Mariusza Paska.
2. Magdalena Pracoń - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 400/2019 z dnia 7 czerwca 2019 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Pana Mariusza Paska.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnojnie* pod poz. 1/2019.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 10 – 12 czerwca 2019 r.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543 ze zm.).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie mieści się na I piętrze budynku Urzędu Gminy. W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że Ośrodek zajmuje 3 pomieszczenia: Kierownik dzieli pokój z asystentem rodziny, obok pracują księgowa i pracownik ds. świadczeń rodzinnych i wychowawczych, kolejny pokój zajmuje 3 pracowników socjalnych (Załącznik Nr 1 – Protokół oględzin). Wszystkie pomieszczenia są wyposażone w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Pracownicy socjalni mają możliwość przeprowadzenia rozmowy w osobnym pomieszczeniu, jeśli osoba zainteresowana wyrazi taką potrzebę. Natomiast pokój zajmowany przez księgową i pracownika ds. świadczeń rodzinnych i wychowawczych jest bardzo niewielki, co utrudnia obu pracownikom efektywne wykonywanie swoich obowiązków oraz swobodną rozmowę z klientem.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Wypłata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest przelewem na indywidualne konta bankowe klientów lub gotówką w kasie GOPS.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.

Przedmiotem kontroli w zakresie zatrudnienia była kadra zatrudniona w obszarze pomocy społecznej (Załącznik Nr 2 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gnojnie w obszarze pomocy społecznej na dzień kontroli zatrudnionych było na pełny etat 3 pracowników, tj.: p.o. kierownika i 2 pracowników socjalnych.

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Pani Renata Bochnacka, do dnia powierzenia przez Wójta Gminy obowiązków Kierownika GOPS, była zatrudniona na stanowisku pracownika socjalnego zgodnie ze swoimi kwalifikacjami i doświadczeniem zawodowym. Stwierdzono natomiast, że Pani Bochnacka na stanowisku Kierownika nie posiada specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej wymaganej art. 122 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni legitymują się właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Do obowiązków

pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznawanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

liczba mieszkańców gminy/liczba pracowników socjalnych

4 540/2= 2 270 osób

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli nie jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 2 pracowników socjalnych i na jednego pracownika socjalnego przypada 2 270 osób.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018, poz. 1508 ze zm.).

Zasiłki stałe

Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS (Załącznik Nr 3 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez GOPS) wynika, że w 2018 r. pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla 34 osób, w tym 29 to osoby samotne. Ośrodek odprowadzał składkę na ubezpieczenie zdrowotne za 31 osób. Koszt udzielonej pomocy wyniósł 175 214 zł. W 2019 roku do dnia kontroli pomocą objęto 33 osoby, a składkę na ubezpieczenie zdrowotne opłacano za 29 osób.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację stałych zasiłkobiorców, na podstawie której wydano decyzje administracyjne:

5100.2.2019; 510.1.2019; 510.41.2018; 5100.19.2017; 510.9.2018; 510.2.2019; 5100.4.2019; 510.37.2019; 510.11.2016; 510.4.2018.

Zdaniem zespołu kontrolnego należy ujednolicić numerację decyzji administracyjnych.

Skontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”, zawierają datę wpływu do Ośrodka.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Świadczenia stałe przyznawano na podstawie prawidłowo przywołanych artykułów i publikatorów ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej – odpowiednio z dnia 14 lipca 2015 r. lub 11 lipca 2018 r. We wszystkich decyzjach powoływano się na upoważnienie Wójta Gminy dla p.o. Kierownika Ośrodka. Natomiast k.p.a. przywołano bez daty wydania.

W decyzjach, których realizacja następowała przed ich uprawomocnieniem wpisywano w podstawie prawnej art. 108 k.p.a. i o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności informowano stronę w postanowieniu i uzasadnieniu decyzji.

W postanowieniu decyzji umieszczono wysokość i okres pobierania świadczenia oraz termin i sposób wypłaty zasiłku, a także zapis o opłacaniu składki zdrowotnej. Informację o objęciu składką zdrowotną powinno się zawrzeć w odrębnym piśmie skierowanym do wnioskodawcy.

W decyzjach administracyjnych przyznających świadczenie po raz pierwszy, Ośrodek za datę początkową okresu, na który przysługuje zasiłek stały, uznał datę złożenia wniosku nie biorąc pod uwagę uprawnień wnioskodawcy do świadczenia, co jest niezgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Aby stwierdzić uprawnienie do zasiłku stałego należy ustalić stopień niepełnosprawności. Może to nastąpić dopiero od daty wydania orzeczenia w tej sprawie. Świadczenie co do zasady (art. 106 ust. 3) przyznaje się za cały miesiąc, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją, a datę, od której wnioskodawca nabył uprawnienia ustala się od dnia wydania orzeczenia stwierdzającego stopień niepełnosprawności.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji. W 6 skontrolowanych przypadkach brak zapisu o prawie do zrzeczenia się odwołania wobec organu, który wydał decyzję i skutkach tego zrzeczenia (art. 127a k.p.a.).

Decyzje o przyznaniu pomocy odbierane były osobiście przez osoby zainteresowane lub były wysyłane pocztą za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Osoby pobierające zasiłek stały miały opłacaną składkę zdrowotną zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W stosunku do zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasiłki okresowe

Z informacji sporządzonej przez Kierownika GOPS wynika, że Ośrodek w 2018 roku pomocą okresową objął 34 osoby, a koszt udzielonej pomocy wyniósł 37 000 zł. Głównym powodem przyznania tej formy wsparcia było bezrobocie – 12 osób. W 2019 r. do dnia kontroli zasiłki okresowe przyznano 8 osobom.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację osób objętych pomocą okresową, na mocy której wydano decyzje administracyjne o numerach:

5101.54.2018; 5101.41.2018; 5101.62.2018; 5101.9.2019; 5101.6.2019; 5101.21.2018; 5101.55.2018; 5101.47.2018; 5101.13.2018; 5101.14.2018.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek posiadał datę wpływu). W aktach znajdują się m.in. aktualne zaświadczenia z zakładów pracy o wysokości dochodów, odcinki emerytur i rent, informacje z PUP, zaświadczenia z UG o posiadaniu lub nieposiadaniu gospodarstwa rolnego.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych wydanych na pomoc okresową przywołano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej – odpowiednio z dnia 14 lipca 2015 r. lub 11 lipca 2018 r. We wszystkich decyzjach powoływano się na upoważnienie Wójta Gminy dla p.o. Kierownika Ośrodka. Natomiast k.p.a. przywołano bez daty wydania.

W decyzjach, których realizacja następowała przed ich uprawomocnieniem wpisywano w podstawie prawnej art. 108 k.p.a. i o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności informowano stronę w postanowieniu i uzasadnieniu decyzji.

W postanowieniu decyzji informowano stronę o wysokości udzielonej pomocy, powodzie jej przyznania, okresie, na jaki pomoc została udzielona oraz terminie i sposobie wypłaty zasiłku.

Pouczenie skontrolowanych decyzji zawierało informację dla strony o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji. W 4 skontrolowanych przypadkach

brak zapisu o prawie do zrzeczenia się odwołania wobec organu, który wydał decyzję i skutkach tego zrzeczenia (art. 127a k.p.a.).

Zespół inspektorów stwierdził, że pomoc w formie zasiłku okresowego była wyliczana zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w wysokości gwarantowanej przez budżet państwa. Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, „Posiłek w szkole i w domu”

Z informacji przekazanych przez Kierownika OPS wynika, że w 2018 roku Programem objęto 553 osób, w tym posiłek przyznano dla 230 dzieci. Pomocą w formie zasiłku celowego objęto 390 osób. Łączna kwota programu to 175 000 zł, z czego dotacja wyniosła 140 000 zł. W roku 2019 do dnia kontroli posiłek otrzymało 174 osoby, a zasiłek celowy – 72 osoby.

Dożywianie prowadzone w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie gminy Gnojno :

L.p.	Nazwa szkoły	Liczba dożywianych uczniów	Koszt posiłku	Rodzaj posiłku
1.	Szkoła Podstawowa w Gnojnie	69	2,00 zł	gorący posiłek
2.	Szkoła Podstawowa w Raczycach	68	2,00 zł	gorący posiłek
3.	Szkoła Podstawowa w Jarząbkach	13	2,00 zł	gorący posiłek
4.	Szkoła Podstawowa w Balicach	13	2,00 zł	gorący posiłek

W roku 2018 oraz 2019 OPS dożywiał dzieci spoza terenu gminy. Wszystkie dzieci otrzymywały gorący posiłek, a jego koszt kształtował się na poziomie średnio 5,27 zł

Na terenie Gminy dzieci otrzymują gorący posiłek, co było zgodne z ideą Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz z Programem „Posiłek w szkole i w domu”.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych*, w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

5113.111.z.2019; 5113.308.z.2018; 5113.106.z.2019; 5113.366.z.2018; 5113.99.z.2019; 5113.103.z.2018; 5113.335.z.2018; 5113.292.z.2018; 5113.87.z.2019; 5113.314.z.2018; oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach: 5113.183.2018; 5113.59.2019; 5113.61.2019; 5113.55.2019; 5113.56.2019; 5113.164.2018; 5113.118.2018; 5113.62.2019; 5113.186.2018; 5113.241.2018.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja – aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Pomoc w ramach Programu przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej – odpowiednio z dnia 14 lipca 2015 r. lub 11 lipca 2018 r., uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, a w 2019 r uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, uchwały Rady Gminy dot. dożywiani oraz upoważnienie Wójta Gminy dla p.o. Kierownika GOPS.

Stwierdzono, że k.p.a. przywołano bez daty wydania.

Ponadto w podstawie prawnej decyzji na zasiłki celowe z Programu nie wpisywano art. 39 ustawy o pomocy społecznej – mówiącego o przyznawaniu zasiłków celowych, natomiast błędnie przytaczano art. 48b, określający zasady przyznawania pomocy doraźnej lub okresowej w postaci jednego gorącego posiłku.

W postanowieniu decyzji przyznającej posiłek określano kto jest biorcą, na jaki okres przyznano pomoc, dzienny koszt posiłku oraz kto jest jego realizatorem.

Decyzje przyznające pomoc w formie posiłku wydawane były na rok szkolny.

Stwierdzono ponadto, że OPS przyznawał pomoc w formie opłacenia kosztów posiłków dla dzieci w szkole od daty wydania decyzji administracyjnej – co jest zgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

W sprawdzonych decyzjach przyznających posiłek oraz zasiłek celowy na zakup posiłku, realizowanych przed terminem ich uprawnomocnienia się, w podstawie prawnej nie wpisywano art. 108 k.p.a., pomimo tego, że w sentencji oraz w uzasadnieniu decyzji informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności. Wpisywano natomiast art. 130 § 4 k.p.a.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości skorzystania z art. 127a k.p.a.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej zasiłki celowe przyznaje się celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału. Z wyjaśnień złożonych przez p.o. Kierownika Panią Renatę Bochnacką (Załącznik Nr 4) wynika, że podstawowe potrzeby bytowe wnioskodawców, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego są zaspokajane poprzez udzielanie wsparcia w ramach zasiłków celowych z rządowego programu „Pośilek w szkole i w domu” oraz zasiłki okresowe. W razie wpłynięcia wniosku pomoc zostanie udzielona zgodnie z ustawą.

Na podstawie art. 41 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy Ośrodek udziela w szczególności uzasadnionych przypadkach, specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie, w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Jak wynika z informacji udzielonych przez Kierownika OPS kontrolowana jednostka w roku 2018 udzieliła 82 specjalnych zasiłków celowych na łączną kwotę 31 158 zł, a w 2019 r. do dnia kontroli tą formą pomocy objęto 55 osób.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację, na mocy której wydano decyzje administracyjne o numerach:

5102.111.sp.2019; 5102.115.sp.2019; 5102.305.sp.2019; 5102.116.sp.2019;
5102.302.sp.2019; 5102.113.sp.2019; 5102.110.sp.2019; 5102.19.sp.2018; 5102.47.sp.2018;
5102.119.sp.2019.

Większość skontrolowanych decyzji przyznawała pomoc na częściowe pokrycie kosztów zakupu leków lub leczenie. W wywiadach środowiskowych była opisana sytuacja zdrowotna, rodzinna, materialna wnioskodawców, ale zdaniem zespołu inspektorów, brakowało kopii stosownych dokumentów lub zaświadczeń, np. kart informacyjnych potwierdzających hospitalizację.

Pomoc w formie specjalnych zasiłków celowych przyznawana była w oparciu o właściwe i aktualne przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej – odpowiednio z dnia

14 lipca 2015 r. lub 11 lipca 2018 r., a także upoważnienie Wójta Gminy dla p.o. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pomoc przyznano prawidłowo – od miesiąca złożenia wniosku – zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

W sentencji sprawdzonych decyzji odnotowano cel, kwotę zasiłku oraz miejsce i termin realizacji świadczenia.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, że decyzjom, realizowanym przed ich uprawomocnieniem, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

Strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie oraz o możliwości skorzystania z art. 127a k.p.a.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie realizuje pomoc w formie usług opiekuńczych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W badanym okresie GOPS w Gnojnie realizował usługi opiekuńcze dla 3 osób. Usługi te polegały na zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych klientów. Pomoc świadczona była przez 3 opiekunki zatrudnione w GOPS na umowę-zlecenie. W 2018 r. koszt za 1 godzinę usług wynosił 13,70 zł, a w 2019 r. – 14,70 zł.

Podczas kontroli sprawdzono akta:

5122.1.2019; 5122.2.2019; 5122.3.2019.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej rodziny.

Pomoc przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, uchwałę Rady Gminy dot. usług opiekuńczych i rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a także upoważnienie dla p.o. Kierownika Ośrodka.

Stwierdzono, że w podstawie prawnej brak publikatora k.p.a.

W postanowieniu decyzji określono: dla kogo przyznano usługi, na jaki okres, ilość godzin dziennie, pełny koszt 1 godziny usług, procentową odpłatność oraz zasady ponoszenia odpłatności, wskazano też przez kogo usługi będą wykonywane. Natomiast brak było zakresu świadczonych usług.

Decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności informując o tym stronę w postanowieniu i uzasadnieniu, ale nie przytoczono art. 108 k.p.a. w podstawie prawnej.

W pouczeniu skontrolowanych decyzji informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji oraz o prawie strony do zrzeczenia się odwołania i skutkach tego zrzeczenia.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek kieruje do domu pomocy społecznej (w badanym okresie nie było takiej potrzeby). Na dzień kontroli w dps przebywało 6 osób.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna realizowana jest przez pracowników socjalnych i polega w szczególności na :

- udzielaniu wskazówek, informacji i pomocy w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych,
- motywowaniu do aktywnego poszukiwania pracy,
- rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- motywowaniu do podjęcia leczenia odwykowego,

- podjęcia leczenia u specjalisty,
- podjęcie leczenia u specjalisty,
- współpracą z Urzędem Gminy,
- szkołami,
- policją,
- przychodniami POZ.

Jednym z narzędzi pracy socjalnej z osobami ubiegającym się o pomoc jest kontrakt socjalny, który ma na celu zobowiązanie zainteresowanego do podjęcia wspólnie z pracownikiem socjalnym określonych działań zmierzających do poprawy trudnej sytuacji życiowej. W ramach prowadzonej pracy socjalnej w 2018 r. zawarto 3 kontrakty socjalne.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do Statutu i Regulaminu Ośrodka.

Warunki lokalowe GOPS są niedostateczne – zwłaszcza pokój zajmowany przez księgową i pracownika ds. świadczeń rodzinnych i wychowawczych jest bardzo niewielki, co utrudnia obu pracownikom efektywne wykonywanie swoich obowiązków oraz swobodną rozmowę z klientem. Ponadto Kierownik dzieli pokój z innym pracownikiem.

Pani Renata Bochnacka, pełniąca obowiązki Kierownika nie posiada specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej wymaganej art. 122 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej

Pracownicy socjalni posiadają odpowiednie kwalifikacje i staż pracy wymagane na zajmowanych stanowiskach pracy.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli nie jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 2 pracowników socjalnych i na jednego pracownika socjalnego przypada 2 270 osób.

1. Pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu”, specjalnego zasiłku celowego i usług opiekuńczych przyznano celowo i zasadnie.

W aktach znajdują się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny – z wyjątkiem spraw dotyczących specjalnych zasiłków celowych przyznanych na leki i leczenie, w których brak kopii zaświadczeń ze szpitala lub od lekarza.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Pomoc przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej – odpowiednio z dnia 14 lipca 2015 r. lub 11 lipca 2018 r., stosowne uchwały Rady Ministrów dot. Programów dożywiania, uchwały Rady Gminy dot. dożywiania i usług opiekuńczych, a także upoważnienie Wójta Gminy dla p.o. Kierownika Ośrodka.

Stwierdzono natomiast, że w podstawie prawnej skontrolowanych form pomocy brak daty wydania k.p.a. – z wyjątkiem decyzji przyznających usługi opiekuńcze, w których nie wpisywano publikatora k.p.a.

W podstawie prawnej decyzji na zasiłki celowe z Programu dożywiania nie wpisywano art. 39 ustawy o pomocy społecznej – mówiącego o przyznawaniu zasiłków celowych, natomiast błędnie przytaczano art. 48b, określający zasady przyznawania pomocy doraźnej lub okresowej w postaci jednego gorącego posiłku

Ponadto w podstawie prawnej decyzji na posiłek oraz zasiłek celowy z Programu dożywiania, realizowanych przed terminem ich uprawnomocnienia się, nie wpisywano art. 108 k.p.a., pomimo tego, że w sentencji oraz w uzasadnieniu decyzji informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności. Wpisywano natomiast art. 130 § 4 k.p.a.

Art. 108 k.p.a. nie przytoczono w podstawie prawnej również w decyzjach przyznających usługi opiekuńcze.

Informację o objęciu składką zdrowotną w trakcie pobierania zasiłku stałego powinno się zawrzeć w odrębnym piśmie skierowanym do wnioskodawcy, a nie w postanowieniu decyzji administracyjnej.

W decyzjach administracyjnych przyznających zasiłek stały po raz pierwszy, Ośrodek za datę początkową okresu, na który przysługuje zasiłek, uznał datę złożenia wniosku nie biorąc pod uwagę uprawnień wnioskodawcy do świadczenia, co jest niezgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Aby stwierdzić uprawnienie do zasiłku stałego należy ustalić stopień niepełnosprawności. Może to nastąpić dopiero od daty wydania orzeczenia w tej sprawie. Świadczenie co do zasady (art. 106 ust. 3) przyznaje się za cały miesiąc, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją, a datę, od której wnioskodawca nabył uprawnienia ustala się od dnia wydania orzeczenia stwierdzającego stopień niepełnosprawności.

Decyzje przyznające pomoc w formie opłacenia kosztów posiłków dla dzieci w szkole z Programu dożywiania wydawane były na rok kalendarzowy. Ponadto Ośrodek przyznawał pomoc od daty wydania decyzji administracyjnej – co jest zgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

We wszystkich placówkach oświatowych Gminy dzieci i młodzież otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z ideą Programu.

W postanowieniu decyzji przyznających usługi opiekuńcze brak było zakresu świadczonych usług.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania wobec organu, który wydał decyzję i skutkach tego zrzeczenia (art. 127a k.p.a.) – z wyjątkiem części zasiłków stałych i okresowych.

Ośrodek nie wypłaca zasiłków celowych. Z wyjaśnień złożonych przez p.o. Kierownika wynika, że podstawowe potrzeby bytowe są zaspokajane poprzez udzielanie wsparcia w ramach zasiłków celowych z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz zasiłki okresowe.

Ośrodek wykorzystuje w sposób niedostateczny kontrakt socjalny w pracy z klientami pomocy społecznej.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez p.o. Kierownika Ośrodka oraz pracowników socjalnych.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z p.o. Kierownika placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 roku w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Protokół z przeprowadzonych oględzin dot. bazy lokalowej OPS.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Tabela „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.
4. Wyjaśnienia dot. zasiłków celowych.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Katarzyna Wach
2. Magdalena Pracon

Ze strony kontrolowanej:

Z up. WÓJTA GMINY GNOJNO
Bochnacka Renata
p.o. Kierownika
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
Data i podpis

Kielce, dnia 26 lipca 2019 r.

naprowadziła się

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Janina Mikołajczyk
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

odebrała m. osobist. z dnia 01.08.2019

ŚWIĘTOKRZYSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce